

Naročnina: Za tuzemstvo: z dostavo mesečno Din 5, četrtletno Din 15, polletno Din 30, celoletno Din 60, za inozemstvo Din 60 in poština posebej. — Oglasi po dogovoru.

SOCIALIST

GLASILO SOCIALISTIČNE STRANKE JUGOSLAVIJE

St. 15.

Ljubljana, četrtek, 22. novembra 1923.

1. leto.

Boj proti socialnemu zavarovanju.

Z majestetično gesto so delodajalci ob uveljavljanju zakona za socialno zavarovanje kazali na svojo zmago, ki so jo dosegli s tem, da so dobili v upravi delavskega zavarovanja polovično zastopstvo. S tem pa so se tudi obvezali, da plačajo polovico prispevka iz svojega, kakor pravijo, čeprav to ni res. In komaj je minilo leto dni, pa se je pojavil pri njih prav velik maček zaradi te zmage in danes kriče na vsa usta, da bo socialno zavarovanje uničilo industrijo in obrt ter da je treba varčevati pri upravi in znižati prispevke. V časopisje in na svoja zborovanja so podjetniki zanesli povsem krive vesti in povsem napačne premise. Zakaj s temi reformami, ki jih podjetniki zagovarjajo, se more zavarovanje samo poslabšati, kolikor slone na resničnih podatkih, kolikor so pa podatki in premise krive, pa so v stanu zavesti podjetniško in delavsko javnost v krivo presojo dejanskega položaja. In to je najgrša časopisna špekulacija vprizoriteljev tega boja, ki ima svoj izvor v zagrebških in ljubljanskih industrijskih krogih in obrtnih zadrugah. Naj gospoda še tako napada zakon, upravo, nameščence itd., glavni namen je vendarle ta, da se zavarovalni prispevki znižajo in potem zmanjšajo tudi dajatve, ki so že danes pri obolelih članih prenizke.

Delavstvo je tedaj napravilo največjo napako, ko je prepustilo socialno zavarovanje podjetnikom, ki nimajo na njem nobenega interesa. Zdi se nam celo nujno potrebno, da bi danes delavstvo zahtevalo te zavode zopet v svojo upravo in prevzelo tudi dve tretjini prispevkov. Ako so delodajalcem ta bremena res tako na poti, potem se bodo zadovoljili s kontrolo, kakor jo imajo po vseh drugih državah; ako pa ne, potem bomo imeli jasen dokaz, da je naperjen ta boj proti socialni zakonodaji in delavstvu v obče.

Napadi na uradništvo imajo namen, škodovati ugledu zavoda in pospešiti sovražstvo do zavoda. Nameščenci teh zavodov so med dvema kamenoma; na eni strani zakon, na drugi strani skrupulozno natančno zahtevanje, da se ta zakon do pičice izpolnjuje, na tretji pa javnost, ki jo zlorabljajo nekateri ljudje v svoje namene. In tu mora biti delavstvo na strani nameščencev, tistih nameščencev, ki so vse sile in ves prosti čas posvetili izključno le izboljšanju socialnega zavarovanja, katerega hočejo danes neinteresenti poslabševati.

Podjetniki bi radi uvedli predvojne razmere. Okrajne bolniške blagajne so se nekdanj opravljal kot postranski posel. Za izvrševanje zakona se ni nihče brigal; marsikje ni bilo zavarovanih niti polovica delavcev in še ti v najnižjih mezdah. Poslovalo se je torej v interesu podjetnikov. Ako pa hočemo imeti res pravo zavarovanje, ga izpopolniti, potem mora to poslovati po zakonu in v interesu delavstva.

V dosedanjih polemikah smo čitali, da predvideva proračun okrožnega urada v Ljubljani okoli 26 milijonov dinarjev dohodkov ter da znašajo upravni stroški okoli 20 odstotkov. Ako bi bile te številke prave, pa nikakor ni odstotek upravnih stroškov pravilen. Pred vojno je bila bolniška blagajna zase in nezgodna zavarovalnica zase. Po novem zakonu sta ti dve panogi združeni v okrožnem uradu. Proračun se pa sestavlja samo na podlagi prejemkov za bolniško zavarovanje. Z združitvijo obeh panog je narastlo delo z nezgodnim zavarovanjem najmanj za eno četrtino, kar zahteva okoli 50 nameščencev. Naravno je potem, da je odstotek osebnih upravnih stroškov večji za 25 odstotkov. Upravne stroške za nezgodno zavarovanje bo zaračunal osrednji urad naknadno tudi res okrožnim uradom. S

tem povračilom se bodo torej upravni stroški zmanjšali najmanj za 25 odstotkov in bi znašali, če povemo resnico, le okoli 15 odstotkov, kar je pa z ozirom na drugo pomnoženo delo pri zavarovanju absolutno premalo, če hočemo govoriti o tem, da damo nameščencem vsaj primerne plače.

Z novim zakonom se je namreč uvedlo rodbinsko zavarovanje, ki povzroča jako mnogo dela. Z zavarovanjem svojcev se je pomnožilo delo najmanj za eno četrtino, tako da bi se sorazmerno moral zvišati kontingent za upravo od navajanih 20 odstotkov na 25.25 odstotkov, oziroma, če računamo, da se povrne za nezgodno zavarovanje 25 odstotkov upravnih stroškov, bi upravičeno znašal ob današnji uredbi zakona upravni strošek 20 odstotkov, v katerih so zapopadeni vsi stvarni izdatki za upravo in plače za nameščence.

Iz tega je razvidno, kako zlohotno se vodi polemika v meščanskem časopisju o socialnem zavarovanju in o upravnih stroških.

Kritiki pišejo tudi o tem, da je preveč oddelkov. Kaj pa je oddelek pri okrožnem uradu? Vsak oddelek ima svoj posel: eden pisarno, eden bolniške zadeve, eden nezgodne zadeve itd. Kaj se to pravi? Ti oddelčni načelniki so odgovorni uradniki, imajo za to odgovornost majhno funkcijsko doklado in morajo opravljati poverjeno delo poleg dodeljenih nameščencev tudi sami. Ali ni torej smešno, če se govori o tem, da je to tista draga uprava, ki jo povzročajo oddelki?

Razmerje med upravnimi stroški in prejemki bi se po odstotkih seveda ne spreminjali, ako bi bili sporedno rasli tudi odstotki zavarovalnih prispevkov. Ker se pa zavarovalni odstotki dejansko niso nič zvišali, pač pa se je delo silno pomnožilo, je popolnoma naravno, da se potrebuje za to delo več nameščencev, in da se stroški zvišujejo.

Povsem krivo je torej stališče podjetnikov, da se mora izhajati ob potrojenem delu z istimi upravnimi stroški kakor pred vojno. V interesu zavarovanja je, da so nameščenci pošteno plačani, če pa kdo misli, da bo drl kožo z njih tam, kjer je nemogoče in neopravičeno, dela temu namščentstvu namenoma krivico.

Na upravi bi se dalo prihraniti samo v enem oziru. Prispevki se morajo predpisovati v smislu zakona imensko po članih, kar je ogromno delo, ker se mora napisati in izračunati prispevke za 100.000 članov (ker vstopajo in izstopajo med mescem), po imenih, in za okrog 25.000 delodajalcev plačilne ualoge. Ako bi se ti prispevki plačevali na podlagi mesečnih plačilnih list, kar bi bilo še pravičnejše in zanesljiveje kakor poimensko zaračunavanje, bi se s tem prihranilo mnogo dela socialnemu zavarovanju in podjetnikom. O tem pa gošpodje kritiki, ki napadajo zavarovanje molče kakor grob, ker jim ni za popolnitev zavarovanja, ampak le za poslabšanje.

Kar se pa tiče zastanka v predpisovanju prispevkov, je krivda na tem, da se je zakon prepozno objavil. Na Hrvaškem ni bilo treba izpreminjati poslovanja, pri nas se je pa moral bistveno izpreminiti, za to so nastale zamude v predpisih. Ker ni bilo mogoče dobiti potrebnih moči. Ta zamuda, ki je le v prid podjetnikom, ker obratujejo z zamudnimi prispevki, namesto, da bi najemali bančna posojila, jih dejansko prav nič ne jezi.

Zdi se nam primerno, da ob tej priliki omenimo še eno okolnost, ki bi bila v prid socialnemu zavarovanju. Danes se pitajo z glavnici socialnega zavarovanja banke, ki računajo obrtnikom

in industriji 20 do 30 odstotkov obresti. Te glavnice bi lahko posojevali obrtnikom in industriji direktno tudi lahko socialni zavodi, od česar bi imela dobiček industrija in obrt pa tudi zavod. Čemu je treba tu vmes mešetarskih bank?

Končno omenjamo še, da je novi zakon birokratičen. Nameščencem bi se moralo prepuščati več ingerence na to, da razlagajo zakon bolj po svojem socialnem čutu. Neprimerno je, da mora skoro o vsaki malenkosti odločevati osrednji urad, kar poslovanje silno zavlačuje in podražuje. Nikakor pa se ne moremo izreči za avtonomijo, na način,

da se vpostavimo samostojne bolniške blagajne, kakršno zahtevajo podjetniki, ali opustitev poslovalnic, ki so potrebne institucije z ozirom na zavarovanje in z ozirom na svoje posredovanje med okrožnim uradom in članstvom. Misel, da bi zadoščali namesto poslovalnic nekaki zaupniki, bi pomenilo omalovaževanje zavarovanja ter še večjo birokracijo, ki bi bilo morda podjetnikom všeč zato, da zavarovanje diskreditirajo, ne more pa biti všeč delavstvu, ki potrebuje zaščite v teh institucijah. Delavstvo naj se z interesom zanima za to vprašanje, da ne bo prepozno.

Batine.

Ljudje imajo različne interese in omejen razum: zato bo med njimi večer boj.

Če vidimo, kako se trgajo stanovi, narodi in vojske za večji kos kruha, — vemo, da je to zakon narave. Če vidimo kako se borijo ljudstva s strastjo fanatikov za nasprotujoče si resnice, vemo da je to zakon narave. Resnica se odkrija človeškemu razumu namreč le deloma, človek pozna zato več resnic, ker resnice ne obseže.

Na svetu je torej dovolj bojev, v kojih se lahko izkaže, kdor je moč. Kdor pa nima pred očmi ne tega ne onega, pa vendar zdražbo dela, za tega bi bilo treba vpeljati batine. Zlasti za vsako hudobno in zavestno laž v časopisju, bi jih bilo treba odšteti določeno mero po tistem delu telesa, kjer izgubi hrbet svoje častito ime. Če je ta podaljšan hrbet last maziljenega človeka, bi jih bilo treba odšteti dvakratno mero. Zakaj posebno grdo je če se laže svet človek in dela zdražbe tam, kjer jih Bog ni ukazal, ter tako povzroča, da so ljudje zmešani kakor v Babilonu in ne vedo kaj je prav. Take batine zaslužijo »Jutro« in njegova tovarišija s svojimi članki o delavskem zavarovanju.

Pred kratkim smo čitali v istem »Jutru«, da osebna režija pri delavskem zavarovanju v Sloveniji še ni najdražja in da eksistirajo okrožja, ki so v tem oziru dokaj slabša. To se ravna po organizacijski obliki in stanju v kojem se nahaja reorganizacija zavarovanja. Gotovo je, da pri teh zavodih uradništvu ni poslano v nobenem oziru na rožicah. Kdor govori tu o goseničji zalegi, ta dela krivico, ki vzbuja ogorčen odpor vseh prizadetih. To je huje, kakor če so očitali svoj čas uradništvu, da samo žre in žre in da nič ne dela — zakaj to uradništvo strada in dela.

Tudi Delavske zbornice se pri tem ne more pustiti na miru, čeprav dosedaj niti prav živeti ni začela in so njeni dosedanja izdatki več kot skromni.

Za bodoče so predvideni sicer večji izdatki, a tudi večji delokrog. Ali se zdi tistemu, ki je to kritiko pisal, tako nezaslišano, ako zahtevajo tisti, na kojih ramah sloni vsa teža gospodarskega življenja interesno zastopstvo, ki bo vsaj delna protiutež Trgovskim in obrtnim zbornicam in Zvezi industrijev, dveh institucij, ki tudi ne živita od zraka — in ne od žuljev tistih, ki jih neposredno plačujejo.

Naša industrija mora štediti, mora zbirati kapital — pravijo — zato je nezaslišano, da bi dajala 6 do 7 odstotkov plač samo za delavsko zavarovanje in delavske zavode. Tudi pred vojsko so te izdatke že imeli in smo jih smatrali za del plač. Danes, ko znašajo realne plače le 70 odstotkov predvojnih plač, ko se delavska sila v interesu kapitala roparsko izrablja, je nečuvena predrznost, ako se hoče še bolj štediti pri de-

lavskih plačah in pri delavskih institucijah, med tem ko ni namena štediti pri podjetniških interesnih zastopstvih.

Sicer pa — tu smo že predaleč — zašli. Tu imamo opraviti že s pravim razrednim bojem, za kojega je treba že delavskih pesti . . . Batine smo namenili le za tiste, ki so v ta boj nevede zašli, ker ne pogledajo nobeni stvari do dna. Da bi zašli na to polje ljudje, ki hočejo ustanavljati za delavstvo celo strokovne organizacije in izdajajo za delavstvo »Delavski list« — hote in vede, to se nam zdi popolnoma nemogoče.

Drugi tip, ki zasluži tudi batine, je uvodničar ki je razlagal zadnji teden po »Slovencu« svojo modrost. Mi, ki smo to brali, bi kmalu mislili, da se mora srbsko ljudstvo, ki je našemu ubogemu davkoplačevalcu vse pograbilo, kar kopati v ugrabljenemu blagu. V resnici pa ni tako, in uvodničar, ki v svojem listu zavedno laže, dobro ve, da ni.

Pred kratkim smo objavili v našem listu državni proračun in povedali, da znašajo izdatki naše države ogromno svoto 40tih milijard kron! Povedali smo da nam vzame od te svote četrtino, to je okrog 10 milijard, sama vojska, dvajsetino, to je okrog 5 milijard sama najvišja uprava. (Od zadnje svote dobijo v obliki poslaniških diet nekaj tudi pisci »Slovenčevih« uvodnikov.)

Srbsko ljudstvo ima od kanonov in strojnic ravno tako malo, kakor mi od plačanega hujskanja svetih mož okrog »Slovenca«. Zato zasluži človek, ki prvi: Naši davki, gredo v žepo grabežljive žepo srbskega ljudstva — batine. Batine zasluži zato, ker odvaja s tem pogled našega delovnega človeka od pravega krivca, — ki se zove kapitalizem in militarizem. Ker ga hoče omrežiti s plemenskim sovražstvom, da bi šel v borbo za interese naše posvetne in duhovske gosposke in pozabil pri tem na svoje interese.

Ker s svojim hujskanjem militarizma ne bo razbil, pač pa neizmerno otežil enoten boj slovenskega, hrvaškega in srbskega ljudstva proti skupnemu sovražniku.

Ker s svojim hujskanjem ne bo spremljal niti za las gospodarskega razvoja, kakor je določen po skupnem vojaškem in carinskem ozemlju, pač pa oškodoval uveljavljanje naše industrije in našega delavstva v tej zajednici. Blagoslovljenim hujskačem je to seveda vse eno. Našim ljudem, ki iščejo trga, zvez, dela, ni vse eno. A blagoslovljeni hujskači računajo s tem, da drvi ljudstvo za tistim, ki mu daje opojnega strupa, ne za tistim, ki mu daje kruha in resnice.

Ali računajo prav? Ne vemo. Vemo pa, da je v največjem interesu našega ljudstva, da bi storilo trden sklep, da morajo dobiti ti hujskači dve porciji batin — ker so sveti lažnjivci in hujskači.

Ruska komunistična stranka v luči statistike.

II.

Iz spredaj razloženih števil je jasno razvidno, da se delavci in kmeti izo-

gibajo komunistični stranki in da je številno organiziranega proletarijata v razmerju z ostalo maso neorganizirane

poročal s. Doberšek iz Prevalj o delavskem gibanju na Koroškem.

Najvažnejši zaključek k prvi točki je bil, da se pridružijo mariborski Okrožni organizaciji vse krajevne organizacije, ki spadajo pod njen delokrog in druge, ki nimajo še lastne okrožne organizacije.

o tisku je na kratko poročal tudi s. Petejan, ki je h koncu povdarjal, da je treba razširiti tisk, ker le ta je prava duševna podlaga vsemu organizatornemu delu. O stvarih, ki so pisane v listu, imajo krajevne organizacije na mesečnih sestankih vsaj enkrat na mesec razpravljati. Kjer bo dobro razširjen list »Socialist« odosno »Volksstimme«, tam bodo tudi tla za dobro poslušajoče organizacije, ki bodo dobro delale, četudi ne bodo premoštevane. Organizacija mora biti kader vsega socialističnega gibanja, četudi je v njej samo 10 dobro in dosledno organiziranih članov. Čitajoče, torej izobraženo industrijsko delavstvo mora biti avantgarda socialistične misli. — Ob tej točki se oglašila k besedi sodrug Uratnik iz Ljubljane, ki je navedel stati-

stiko našega časopisja. Nato poročala sodr. Čebular o položaju tajništva v Celju, ki bo skupno z okrožno organizacijo lahko dvigalo politično delo naše stranke do višine, kakor je številnost proletarijata v Sloveniji zahteva. —

Nato je konferenca prešla na drugo točko: volitev novega odbora. Sodrugi Favai predlaga volilni komite 4 članov iz delegatov zastopanih organizacij. Izvolijo se: Sodrugi Orosel (Muta), Bonšak (Pobrežje), Favai (Maribor) in Janko (Ruše). Ta komite je predložil sledečo listo članov odbora: S. Pavalec za podpredsednika, s. Favai kot poslovodeči tajnik, s. Pelikan kot blagajnik, v kontroli pa s. Petejan in Kac Franc (Studenca). V širši odbor pa: ss. Janko, Orosel Jos., Doberšek, Spindler Fr., Eržen V. in Komavli Valentin (Ptuj).

Ko je bil predlagan kot predsednik s. Čeh Alojz, je bila predlagana lista en bloc sprejeta.

Konec prihodnjic.

Leše. Shod SSJ se bo vršil v nedeljo, dne 25. t. m. ob 15. uri.

Socialna politika.

O socialnem zavarovanju piše vse »napredno« časopisje v Sloveniji, ki naglašajo, da mora ostati socialno zavarovanje neokrnjeno. Vmes pa trobi, da bo to socialno zavarovanje uničilo obrt in industrijo. Hraniti pa hočejo zaenkrat pri upravnih stroških. Kako smešna in hinavska je ta labodja pesem, dokazuje najbolj to, da gre pri upravnih stroških za malenkosten znesek, ki se prihrani, a na drugi strani se pa izgubi milijone, če ne bo uprava dobra, ker bodo podjetniki opuščali zavarovanje in plačevanje prispevkov. Recimo, da se znižajo upravni stroški za 200.000 Din na leto. Ker je podjetnikov vseh skupaj okoli 25.000, pride na vsakega podjetnika in industrijalca prihranka na leto 8 dinarjev. In sedaj nam pa povejte tistega bedaka, ki veruje frazam, da bo poceni uprava, ki bo prihranila podjetnikom vsakemu 8 dinarjev na leto rešila obrt in industrijo? Ali ni utemeljevanje smešno, ki ga navajajo podjetniki? Sedaj znašajo prispevki na leto okoli 25 milijonov, in če se podjetnikom posreči, znižati to vsoto za polovico, to je na 12 milijonov, kakor

bi radi, potem bi to nekaj več zaleгло. Toda tudi tedaj bi prišlo povprečno na 3 podjetnike letno le 480 Din, na obrtnike torej še mnogo manj, na industrijalce pa nekaj več. Povejte, ali bo ta bagatela rešila obrt in industrijo, ko danes že najmanjši obrtnik obratuje letno s stotisoči? Tako bagatelo vsak dan zapijete? — Ta dva primera dokazujeta dovolj jasno, da je utemeljevanje podjetnikov le smešna fraza; gre jim edino zato, da delavstvo oropajo socialnega zavarovanja. Podjetniki ne plačujejo zavarovalnine iz svojega, ampak iz delavčevega zaslужka. Zakaj torej tak maskiran boj proti socialnemu zavarovanju? Iz teh primerov se da prav lahko posneti, da to, kar navajajo, ne more biti pravi vzrok, ampak vzrok more biti le to, da hočejo zavarovanje popolnoma iztrgati delavstvu iz rok in ga polagoma poslabšati. Pisarenje pa ima namen varati javnost in ji vcepiti sovraštvo do zavarovanja, propagatorjem tega boja pa priboriti popularnost pri nerazsodni masi čitateljstva, ki nima vpogleda v dejanske razmere in potrebe.

Zadružništvo.

Zadružni tečajji. Zveza gospodarskih zadrug v Sloveniji priredi meseca decembra t. l. ter januarja 1924 več celodnevni zadružni tečajev v vseh večjih delavskih krajih Slovenije. Tečajji se bodo vršili ob nedeljah in praznikih in sicer od 9. ure zjutraj do pol 1. popoldne. Od 2. do 4. popoldne se bo nato vršila prosta diskusija.

Določili smo zaenkrat naslednje kraje: Ljubljana (priglasje sprejema sodrug Dražil), v Trbovljah (priglasiti se pri načelniku ondotnega Gelavskega doma), na Jesenicah (pri revizorju Cugvicu), v Trzinu (pri Jakobu Vehovcu), v Celju (pri zadr. Korenu), v Mariboru (pri revizorju Krajncu), v Ptujju (v prodajalni konsumnega društva za Slovenijo) in

v Meziški dolini (pri zadružnem revizorju Topolovcu).

Na teh zadružnih tečajjih se bo obravnavalo: a) zgodovina zadružništva s posebnim ozirom na Jugoslavijo; b) načela zadružništva in njih pomen za delavsko in kmečko ljudstvo; c) varčevanje in starostno zavarovanje (problem posojilnic in življenskega zavarovanja).

Predavatelje določijo Zveza gospodarskih zadrug.

Vse člane zadrug in odbornike ter sploh vse prijatelje zadružništva vabimo, da se v čim večjem številu udeležijo teh aktualnih in potrebnih tečajev ter se pravočasno prijavijo pri omenjenih zadružnikih.

Zveza gospodarskih zadrug za Slovenijo.

Polemika.

Politična stranka — v zadružnem registru. Avtentično se poroča, da se name rava konstituirati Bernotova stranka kot pridobitna in gospodarska zadruga. Pokrajinski odbor je napravil že tozadeven sklep in ne dvomi, da bo vpisalo sodišče to zadrugo v zadružni register.

Člani take stranke bodo morali plačati zadružni delež in prevzeti jamstvo. Plačevanje prispevkov se ne bo krilo vedno z vplačanimi deleži, ki pa bodo dajali edini članske pravice. Bodo torej pri tem načrtu razne težave. Kar pa je glavno: po določilih zadružnega zakona bo morala napovedati zadruga takoj konkurz pod osebno odgovornostjo vseh članov Pokrajinskega odbora, ako prevzame nase obveznosti, ki jih ima tajništvo in »Naprej«. Če jih ne prev-

zame, čemu potem ta sklep?

Razven tega bo prišlo s tem vse slovanje pod kontrolo meščanskih revizijskih instanc. Radovedni smo, kateri revizijski zvezi se bo ta zadruga priključila: ali klerikalni zadružni zvezi, ali liberalni Zvezi slovenskih zadrug v Ljubljani, ker da se Zvezi socialističnih zadrug, kjer opravlja sedaj s. Golouh tajniške posle ne bo, se mora smatrati za gotovo.

Neposredna sodna revizijska kompetenca pa tudi ne bo pomagala, ker se zna zgoditi, da bi ji nakopalo sodišče v tem slučaju na vrat samega Uratnika in potem bo joj.

Iz vseh teh razlogov nujno svetujemo vsemu Pokrajinskemu odboru, da svoj sklep prekliče. Za trdno se zanaša-

mo, da bo uvidel to pot celo Martin Umek, da imamo enkrat le mi prav in da si je mogel zamisliti pri teh razmerah tako originalno stranko le originalen mož, ki črti iz vse duše, ne samo vse juriste, ampak tudi zdravo pamet in zavaja vsled tega nehoti ljudi, ki nimajo vpogleda v vse nevarnosti tajne diploma cije, s kojo je danes ves svet prepričan — da se igrajo vsled tega z vžigalicami pod kozolcem. Ecce homo! Glejte delavci, to hoče biti vaša stranka! To hoče biti stranka, ki ne rabi državnih in internacionalnih zvez, — ker hoče postati sama državna stranka in internacionalen faktor. V enem oziru pa bo nova sprememba vendarle pridobitev. »Naprej« se imena Socialistične stranke Jugoslavije, ne bi smel posluževati, ker je s to stranko vse zveze pretrgal in iz nje izstopil. Da pa mu ne bo kdo rekel, da s tem vara, se bo imenovala njegova stranka v bodoče: Socialistična stranka Jugoslavije, registrovana zadruga z neomejeno zavezo.

»Nova Pravda« in »Zarja«. Tudi »Nova Pravda«, ta tajinstveni morilec duha, je napisala »Zarji« slovo. Ker vemo, da je čitateljski krog »Nove Pravede« omejen le na one, ki se divijo povesti o jari kači podobnemu romanu ki tvori bistveni del »Nove Pravede«, za to podajamo dobesedno, kar je napisala o »Zarji«: »Za slovo je »Zarja« napisala, »razpravo« o načelih komunizma. Z razpravo se »Zarja« ne bo prikupila dr. Lemežu. Čeprav nismo navajeni slišati od komunistov bogve stvarnih in utemeljenih razprav, vendar jih pa vseeno smatramo za toliko uvidevne da bodo z nami enih misli, da namreč tako neumnega razlaganja komunizma, oziroma socializma že zlepa ni zagrešil v taki meri nihče, kot »odlični« sotrudnik »Zarje«. Vse kar je prav, konča »Nova Pravda«. — Da pa ne bo triumfirala in se po nepotrebnem razburjala, povemo: »Zarja« je priobčila prevod Engelsovega sestavka o načelih komunizma in ta se »Novi Pravedi« tako »spasen« zdi. Sedaj nam je šele jasno, zakaj pišejo narodni socialisti take trparije o socializmu. Zato, ker nekaj čvekajo, česar niso študirali. Če bi se jim ne zamerili, bi jim poslali celo en izvod Engelsovega dela. Za danes pa končamo tudi mi z besedami, ki so zapisane v »Novi Pravedi«: Vse, kar je prav. Dostavljamo le še: Les se pridi cepč učit! Preje se pa ožehtaj z milom znamke Zlatorog, ki mia vse dobre lastnosti, kakor smo čitali v uvodniku »Nove Pravede«. Sploh pa ni lepo, da deli »Nova Pravda« »Zarji« take nezaslužene brce, ko je že mrtva.

Spomini, ki razburjajo. G. Prepeluhu je silno neprijetno, če govorimo o njem kot »bivšem« socialistu. Prav radi verjamemo, da ni prijetno, če govorimo v javnosti o njegovi preteklosti, ki jo pokrivajo leta pozabljenja. Danes je poznan le kot odlični klerikalni sobojevnik, kar mu odtehta vso njegovo preteklost. Ta označba zadustuje, čeprav se tisti, ki barvo spreminja tudi drugače imenuje. O doslednosti pa samo toliko: kot socialisti nismo mogli pluti z razpetimi jadrji v klerikalni pristan, kamor so g. P. vrgli visoki valovi samoljubja.

Politika in vinska kupčija. Iz prvega vira smo prejeli vest, da je g. dr. Lemež, voditelj »neodvisnih komunistov« pričel kupčevati z vinom. Zadnje čase ga je nakupil precej sodčkov. Pri tej priliki moramo le konstatirati, da »Glas Svobode« diskreditira Lemežovo vinsko politiko. V skoro vsaki številki kaže s prstom na mariborske socialiste, češ, da hodijo v Bar. Mogoče jih tja vabi Lemeževa kapljica? Mariborski komunisti, ki Lemežovo politiko odobravajo, hvalijo vinsko kapljico ki se v Baru prodaja in tako tudi agitirajo za razvoj Lemeževega vinskega komunizma. Mogoče bo Lemež združil proletarijat na ta način; zato je nerazumljivo, zakaj »Glas Svobode« ne vidi, da ima Lemež prav, posebno ko so doseženi vidni uspehi, da je Lemež že celo socialiste potegnil za seboj.

POMNITE!

Delavske plače znašajo komaj dve tretjini predvojnih dejanskih plač! Eno tretjino konfiscirajo naši gospodarski krogi v svrhu obnovitve mrtvega kapitala in vpostave industrije!

vkljub temu hočejo gospodarski krogi še večji tribut — in ga hočejo vzeti bolnemu in onemoglemu delavstvu! To je jedro boja gospodarskih krogov proti delavskim socialnim zavodom!

Razno.

Zrakoplovna tekma dem Anglijo in Francijo. Ko je angleška vlada naznanila, da podvoji svojo zrakoplovno floto, je francoska vlada takoj predložila zbornici naknadni kredit v vsoti 37 milijonov frankov za gradnjo letal. Francija bo letos potrošila 212 milijonov frankov samo za vojna letala. Zdaj je na vrsti Anglija, da poveča svojo floto. Francija in Anglija sta zdaj v divji tekmi, katera bo imela večjo zrakoplovno floto, kakor sta Anglija in Nemčija pred letom 1914. gradili bojne ladje.

Jernejev zvon. Zvon, ki je pel zadnje pesem dne 24. avgusta leta 1572. v Parizu, ko so gnali na morišče pozneje svetega Jerneja, je sedaj razstavljen v sobi s starinskimi zbirkami velikega gledališča v Parizu, ki se imenuje »Comedi Francaise«. Zvon z znamenito zgodovino je sploh čudo, da je toliko časa ostal, kajti od tistega časa je bilo že nešteto vojn in Francozi so v velikih vojnah kar snemali z zvonikovih lin zvonove, vozili jih v livarne ter jih prelivali v topove. Da ni bil prelit zvon, se ima ta zvon zahvaliti francoskemu mislecju Marie Joseph Chanierju, ki je spisal dramo »Karol XI«. V ti dramu je potrebno, da med pizorom tudi zvon iz cerkve svetega Jerneja. Leta 1789. je bila Francija zapletena v vojno in potrebovala je nove topove. Zvonove so prelivali in na vrsto je prišel tudi zvon svetega Jerneja. Takrat je tudi bila prvič igrana Chanierjeva drama in zvon je moral zvoniti, da je bil sprevođ na morišče toliko svečanejši. Od takrat francosko gledališče vedno uporablja ta zvon pri predstavah, kadar med prizorom vodijo koga na morišče.

UTRINKI.

Ne računati dijete za agitacijo v prid stranki je: požrtvovalnost.

Računati dijete, do katerih ima kdo pravico je: pravilno in pošteno.

Računati dijete, jih prejemati in navidezni »neizrabljeni« ostanek dajati v tiskovni sklad in to v listu objavljati je: jezuitizem!! — Amen.

Lastnik in izdajatelj Pokrajinsko načelstvo SSJ za Slovenijo. — Odgovorni urednik Jože Golmajer. — Tiska: Ljudska tiskarna v Mariboru.

Perilo, klobuke, čepice, čevlje, gamaše, ter razno modnarijsko blago, kupite najceneje pri **Jakob Lah, Maribor, Glavni trg 2.**

Enkrat

za vselej se Vam priporoča samo veletrgovina **R. Stermeckl, Celje,** ako hočete res dobro in poceni kupiti

ČEVLJE

ročno, domače delo, kakor tudi fine tvorniške, obleke za ženske, moške in otroke, perilo, klobuke, pletene jope, čepice in šale, kravate, rokavice, nogavice in sploh vso modno robo za dame in gospode.

..... Tigovci engros-cene.

„ZADRUŽNA BANKA“

V LJUBLJANI, ALEKSANDROVA CESTA ŠT. 5

sprejema hranilne vloge na tekoči račun in na knjižice, obresti po dogovoru. Vse bančne posle izvršuje najkulantnejše.

Delniški kapital 10.000.000 K. Brzjavni naslov: Zadrubanka. Telefon št. 367.